

## Inzending Nationale Staal Prijs 2024

### **Sculptuur *Welland* Rotterdam**

Sculptuur *Welland*, in april 2023 geplaatst op Charloisse Hoofd aan de Nieuwe Maas in Rotterdam

Kunstenaar: Ruud Kuijer in samenwerking met:

assistenten Atelier Ruud Kuijer in Utrecht, Pouw Constructie Utrecht, constructiebureau Boerkoel, Nieuwegein en aannemerij Van der Eijk en Meijers, Mijdrecht

begunstigers: Boskalis Nederland, Mammoet, DeltaPort Donatiefonds, Stichting Stokroos

Het project is gefaciliteerd door de gemeente Rotterdam, Centrum Beeldende Kunst Rotterdam (CBK) en Sculpture International Rotterdam (SIR)

Opdrachtgever email: [atelier@ruudkuijer.nl](mailto:atelier@ruudkuijer.nl)

Opdrachtgever naam en plaats: Ruud Kuijer, Utrecht

Constructief ontwerp email: [boerkoel@hotmail.com](mailto:boerkoel@hotmail.com)

Constructie ontwerp naam en plaats: ing. Johan Grimmelijkhuijzen, Nieuwegein

Staalconstructie: Arco British Limited, UK (1989) atelier Ruud Kuijer Utrecht en PCU Pouw Constructie Utrecht (2022-2023).

Hoofdaannemer: atelier Ruud Kuijer. *Welland* is gerealiseerd met bovengenoemde partijen.

### **Algemene Projectomschrijving**

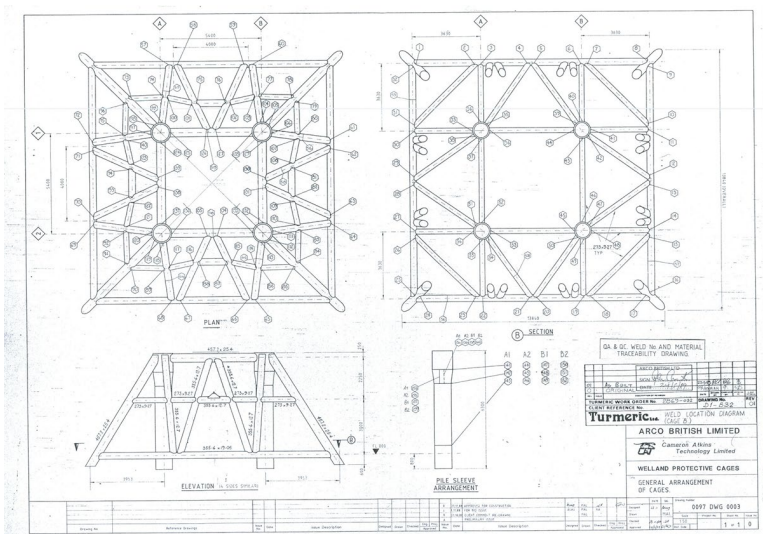
*Welland* is een abstracte sculptuur die verwijst naar de energietransitie en de relatie van Rotterdam met olie en gas die de welvaart in Nederland hebben mogelijk gemaakt. Het kunstwerk is gebaseerd op een gevonden voorwerp: een beschermingsconstructie voor een afsluiter van een gasleiding, afkomstig van de bodem van de Noordzee.



In 2016 werd het uitgeputte gasveld *Welland* opgeruimd. De piramide-achtige kooiconstructie is door Boskalis aan land gezet in Vlissingen. Drie delen van de constructie

(die aan vier zijden volledig gelijk was) zijn door Ruud Kuijer gered van de sloop: een bovenhoek, een benedenhoek en één van de vier pijlers. De vormen hebben een gewicht van 11, 9 en 6 ton. Ongeveer 25% van de constructie, in totaal 26 ton, is niet gerecycled en kreeg een duurzaam nieuw leven: als hedendaagse sculptuur.

De drie delen vormen samen de maximale variatie (de meest optimale en luchtige) die mogelijk was om te breken met de rigide regelmaat van de kooiconstructie. Kuijer werkte samen met de slopers vanuit zijn plan. De lengte van de doorgesneden buizen zijn intuïtief bepaald in het sloop- en maakproces.



## Staalconstructie en gebruik van staal

*Welland Protective Cage* is gebouwd door Arco British Limited in het Verenigd Koninkrijk in 1989. De beschermingsconstructie was enorm zwaar uitgevoerd. Buizen met een wanddikte van 20 en 30 mm. Dit was nodig om de gasafsluiter te beschermen, onder andere tegen de sleepnetten van vissers. Op de werf van Boskalis in Moerdijk is met de staalspecialisten van de baggeraar een proefopstelling gemaakt. Alle buizen werden hier precies afgesneden en haaks gemaakt. In Moerdijk is de compositie van het kunstwerk bepaald.

## Bijzondere aspecten van het concept / ontwerp

De zeer strenge kooiconstructie werd haar functie ontnomen en moest licht en open gemaakt worden. Dat was de artistieke ambitie. De drie delen zijn op zichzelfstaande objecten geworden. Ze zijn teruggeplaatst op de plek waar ze zaten in de constructie. Betonnen sokkels van verschillende hoogten dragen de drie objecten en houden ze exact op de plaats van herkomst. De leeg gelaten sokkels geven de contouren van de oorspronkelijke constructie aan.

De sculptuur *Welland* heeft meerdere lagen van betekenis. Het werk wortelt in de abstract geometrische kunst van de jaren 1920 en 1950/60. Door de samenhang van drie delen is er ook een duidelijke relatie met de opvatting over sculptuur die in de late jaren 1960 ontstond, sculptuur als vorm van handeling. *Welland* is een installatie die een actieve rol van de beschouwer vraagt. Je kan het werk pas volledig kan begrijpen als je er in- en omheen loopt om het werk te beleven.

De basis voor het werk is een *objet trouvé* van een afmeting die (voor zover bekend) geen precedent kent in de sculptuur in ons land. Tegelijkertijd is *Welland* ook een zeer actueel werk: het hangt samen met de klimaatverandering en verwijst naar de energietransitie. De energiebronnen olie en gas worden langzaam vervangen door wind en zon.

Het gebruik van staal voor hedendaagse sculptuur is niet nieuw. In Nederland omarmden beeldhouwers als André Volten en Carel Visser het ijzer als nieuw materiaal voor beeldhouwkunst reeds in de vroege jaren 1960. Ze lieten de traditionele beeldhouwersmaterialen als steen en brons achter zich. Het gebruik van staal stond voor het vooruitgangsgeloof.

*Welland* is een abstract kunstwerk met een andere blik op het geloof in vooruitgang. We beseffen nu dat staal enorme CO2 footprint heeft. Een nieuwe maatschappelijke werkelijkheid die ook van de kunstenaar om een andere benadering vraagt.

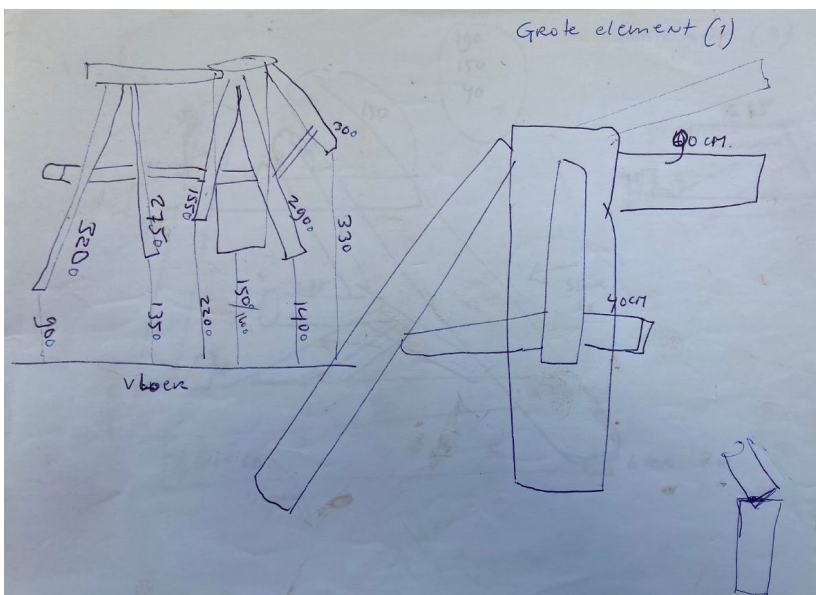


## Bijzonder constructieve slimmigheden / detailleringen

Een van de grootste moeilijkheden was het transport. Hijsbedrijf Mammoet was bereid transport en plaatsing te sponsoren maar stelde wel als voorwaarde dat de constructie opgedeeld zou worden zodat vervoer over de weg mogelijk werd. De drie elementen werden in stukken gesneden in Moerdijk en in bij mijn atelier aan het Amsterdam-Rijnkanaal in Utrecht van flensen voorzien. Voormalig ketelbouwer bij Werkspoor Willem van Oostenbruggen van atelier Ruud Kuijer en PCU, Pouw Constructie Utrecht voerden het zeer precieze werk uit.

Een ander probleem was de drie objecten op de exacte hoogte ten opzichte van elkaar geplaatst te krijgen. We hadden geen enkele referentie meer omdat de stukken met veel schuine hoeken op hun rug lagen en ze waren nog doorgesneden ook.

Constructeur Johan Grimmelhuijzen maakte hierbij gebruik van het schetsje met maten wat ik maakte van de proefopstelling in Moerdijk. Het bleek onze redding. Hij ontwierp stalen bokken die later weggestort werden in de betonnen sokkels. De bokken waren deels verstelbaar, zo konden naar de objecten naar juiste hoogte toe geschroefd worden.



## Bijzondere aspecten uitvoering

De sculptuur *Welland* staat op 10 palen van 13 meter. De betonnen sokkels zijn technisch perfect afgewerkt. Het oorspronkelijke wit is gehandhaafd en opnieuw opgebracht.

Het meest bijzonder is de plaats: Charloisse Hoofd in Rotterdam-Zuid. De sculptuur staat min of meer bovenop op de Maastunnel en naast het Maastunnelgebouw. Het decor is geweldig. De Euromast, de Zalmtoren, de Zwaan, de Hef, de drie torens van De Rotterdam, het koepeltje van Hotel New York en de SS Rotterdam.

De plek is niet toevallig. In 1888 kreeg Charlois, aan de Sluisjesdijk, haar eerste tankopslag. Van hieruit ontwikkelde zich raffinage en opslag langs de Nieuwe Waterweg in de richting van Pernis en de Noordzee. Sculptuur *Welland* hoort bij Rotterdam. Op 21 juni 2023 is de sculptuur *Welland* onthuld door Siad Kasmi, wethouder cultuur van de gemeente Rotterdam.

